

Årsmelding 2020

Norsk senter for folkemusikk og folkedans

For- og bak-side: fra *Kalde mønster*, sluttproduktet
til «Arktist takt, Bygda dansar Troms».
Foto: Sff

Innhold

Del I:		
Direktørs hilsen		5
Styrende organer		6
Økonomi og administrasjon		7
Del 2:		
Større prosjekter		14
Samordning		25
Forskning		28
Formidling		32
Forvaltning		34
Del 3:		
Årsregnskap		41

Foto Norsk senter for folkemusikk og folkeedans

Äldre tiders pardans i Norge.
Fra utstillingen «Everybody dance» i Stockholm.

Bildet eies av Hardanger og Voss museum, og viser dans på Løhaugflaten i Hallanger.
Foto: Wallevik, Anders P. (1874 - 1965)

Om stiftinga

Norsk senter for folkemusikk og folkeedans (Sff) er organisert som en stiftelse. Stiftelsen får årlige driftstilskudd fra Kulturdepartementet, som er den største finansieringskilden. Senteret er akkreditert som rådgivende sivil organisasjon (NGO) for UNESCO iht. konvensjonen for immateriell

kulturarv. Administrasjonen ligger i Trondheim. I tillegg har stiftelsen ansatte med arbeidsplass knyttet til prosjektet «Bygda dansar» i Troms og Hordaland. Senteret har et av Europas største arkiv for folkemusikk og folkeedans.

Annerledesåret 2020

Norsk senter for folkemusikk og folkedans har i 2020 lært å jobbe på nye måter. Første hele driftsår uten Rådet som følgesvenn, ny strategi, ny direktør og store tilpassinger til koronalivet. 2020 ble annerledesåret for oss alle, og vi har oppnådd mye.

En av de store sakene som har vært viktige for hele feltet var Kulturdepartementets ønske om å lage en statlig strategi for folkemusikk og folkedans. Vi er svært fornøyde med at vi fikk til å farge arbeidet som vi gjorde. Vi er også godt fornøyd med det gode samarbeidet vi fikk med Kulturdepartementet og hele miljøet. Jeg har gledet meg over det store engasjementet som vi har møtt blant alle små og store aktører. Nå står innspurten igjen til neste år.

Våre store prosjektaktiviteter har pågått gjennom hele året. «Bygda dansar» er kanskje de som hos oss har merket koronaen mest. Dansen har samværet og det å være tett på hverandre i fokus. Det har ikke latt seg gjennomføre som før og prosjektet har

måttet tilpasse seg det. «Museene danser» har også møtt på utfordringer med den omreisende utstillingen som har måtte oppleve begrensninger i besøksantall. Men vi kan heldigvis forlenge disse prosjektene og gleder oss til å levere mer og bedre i 2021.

Vi har også fått et nytt betydelig prosjekt i «Arkivformidler Trøndelag» som er vårt utstillingsvindu for kontakt mellom arkiv og lokalmiljø i hele Trøndelag. Vi merker positivt engasjement og respons på dette.

Koronaen har ikke gitt oss større økonomisk utfordringer, og de ansatte har klart å gjennomføre og levere sine kjerneoppgaver gjennom hele året. Tusen takk for en ekstraordinær innsats i et ekstraordinært år.

Vi har landet annerledesåret 2020 på beina. Vi ser framover mot nye opplevelser og gleder oss til det vi har i vente.

Direktør Ellen Krageberg

«Bygda dansar Hordaland» danser med Koronavenlig avstand under *Halling i høstferien*.
Foto: Marit Kvamen

Styrende organer

Representantskapet

Representantskapsmøtet ble holdt den 12. oktober i Trondheim med mulighet for digital deltagelse. Det var stor deltagelse og engasjement på møtet (37 stemmeberettigede for 25 institusjoner/organisasjoner deltok, og det møtte 59 personer med talerett, inkludert de stemmeberettigede). Den faglige delen av representantskapsmøtet var denne gangen et åpent innspillmøte til statens arbeid med en egen statlig strategi for folkemusikk og folkedans. Møtet ble arrangert i samarbeid med Kulturdepartementet. Flere fra embetsverket i departement var deltagende, og statssekretær Gunnhild Berge Stang holdt bl.a. et innlegg og mottok innspill. «Folkemusikk og folkedansprisen» (tidligere Rff-prisen) for 2020 ble delt ut post mortem til Kari Margrete Okstad.

Styret

Styret har i 2020 bestått av Oddrun Samdal (leder), Johan Einar Bjerkem (nestleder), Kjærsti Gangsø, Anette Figenschou, Tellef Kvifte, Kjetil Bjørgan, Sjur Viken (ansattvalgt), Solveig Brekke Hauknes (1. vara) og Ingrid Heieren (2. vara).

Styret har behandlet 52 saker i ni styremøter. Styret har lagt ned et stort arbeid knyttet til ny strategi for stiftelsen og i arbeidet med innspill til en statlig strategi for feltet.

Økonomi og administrasjon

Årsresultatet for 2020 viste et overskudd på kr. 386 000. Overskuddet blir overført til «annen egenkapital» i regnskapet for å styrke denne posten etter et stort underskudd i 2019. Ved inngangen til 2019 var opptjent egenkapital på ca. 1 million og blir etter årsresultatet på kr 1 400 000. Det var budsjettet med et nullbudsjett, men på grunn av koronaen så vi oss nødt til å utføre endringer i planlagte aktiviteter: Betydelig redusert reiseaktivitet og noe redusert arrangement- og prosjektaktivitet gjorde at det ble et positivt årsresultat. Av virksomhetens inntekter på kr. 14 800 000 utgjorde ca. 6,5% annen finansiering enn driftstilskuddet fra Kulturdepartementet.

Tilskuddet fra departementet justeres årlig etter konsumprisindeksen og har ikke økt siden justeringen i 2010. Per i dag dekker ikke tilskuddet våre faste kostnader knyttet til lønn og kontorhold fullt ut. Våre eksterne tilskuddsgivere er i 2020 Vestland, Troms og Finnmark og Trøndelag fylkeskommune, Arkivverket, Sparebankstiftelsen DNB, Nordisk Kulturfond og Nordisk kulturkontakt.

Rørspols danses under åpningen av
Representantskapsmøtet 2020.
Dansere: Siri Mæland og Sigurd J. Heide
Musiker: Leif Ingvar Ranøien
Foto: Sff

Foto: privat

Folkemusikk og folkedansprisen 2020

Folkemusikk- og folkedansprisen (tidlegare Rff-prisen) blir tildelt av Norsk senter for folkemusikk og folkedans til personar som har gjort ei ekstraordinær innsats på folkemusikk- og/eller folkedansfeltet. Prisen er på kr. 25 000, samt eit steinmotiv.

I 2020 vart tildelinga spesiell. Norsk senter for folkemusikk og folkedans (Sff) gav denne gongen prisen – post mortem – til Kari Margrete Okstad, som gjekk bort i sommar. Ektemannen Gunnar Stubseid tok i mot prisen på vegne av henne. Kari Margrete Okstad fekk folkemusikk- og folkedansprisen i 2020 for si livslange interesse for, engasjement for og vidareføring av folkedansen og tradisjonsdansen i Noreg.

Kari Margrete hadde den unike kombinasjonen med å vera både utøvar, pedagog og fagperson. Ho var utan tvil ein sterk dansar og pedagog

med eit sterkt pedagogisk engasjement for mangfaldet i folkedansutøvinga både i turdansen, runddansen og bygdedansen. Ho fordjupa seg danseanalytisk i arkivmaterialet ved Sff, der ho arbeidde på heile 1990-talet. Ho var ein framifrå formidlar av materialet både munnleg og skriftleg innanfor vidaregåande og høgre utdanning, og ikkje minst i dei frivillige organisasjonane NU og FolkOrg.

Dei materielle spora etter Kari Margrete ser vi i dag i publisert dansepedagogisk materiale for grunnopplæringa, samt forskingsartiklar, større vitenskaplege verk som har blitt pensum på høgre utdanning, og læremateriell i folkedans for den vidaregåande skulen. Hennar pedagogiske teft ser vi att i metodikkhefta *Modellar for folkedansundervisning* (1992 og 1994) som vart brukt i etter- og vidareutdanningskurs for lærarar i grunnskule og vidaregåande skule

på heile 1990- og 2000-talet. Heftet *Modellar for bygdedansundervisning - Norsk dans for 90-åra* (1990), og *Halling frå Dalsfjorden - Lærepakke med video og teksthefte* (1993) var pionerarbeid for utvikling av dansemetodikk for bygdedans. Metodikkutviklinga og hefta var eit samarbeid med Erling Flem og Egil Bakka. Ho står som medforfattar av lærebøker for musikkfaget og danselinjene/studieretningsfaget dans i den vidaregåande skulen. Ho var også medforfattar i større vitenskaplege verk saman med forskingsgruppa i Nordisk forening for folkedansforskning, NFF: *Nordisk folkedanstypologi* (1997) og *Norden i dans* (2007). Mastergraden hennar frå 2002 – *Rørslemønster i Rørspols – ei studie av variasjon og distribusjon i dansesvikten* har blitt eit solid oppslagsverk om mangfaldet og variasjonen i ein dansetradisjon.

Likevel vil vi framheve at dei immaterielle spora etter Kari Margrete er vel så viktige, og som også var sjølve grunnlaget for hennar virke i folkedansen. Dansen hadde ho med seg heimanfrå, og sjølv har ho skrive at ho byrja å danse folkedans i 14-årsalderen som aktivt medlem i folkedanslaget heime i Namsos. Ho deltok på instruktørkurs, og i 1980 vart ho tilsett som reiseinstruktør i ungdomslaga i Nord-Trøndelag. I 1986–1989 engasjerte ho seg som frivillig i Leikrådet, og frå 1987 var ho fast lærar på landsdekkande instruktørkurs i NU i fem år. Ho var i det aller fyrste studentkullet på *Folkedansstudiet* ved NTNU i 1989. Året etter vart ho tilsett ved Sff og dermed sjølv lærar på studiet, ein sær omtykt danselærar på heile 90-talet, og var fast gjestelærar utover på 2000-talet etter at ho hadde flytta til Voss og byrja som undervisningsleiar ved Ole Bull Akademiet (OBA). På OBA var det dei komande musikk lærarane og dansestudentane ved mange av landet sine universitet og høgskular som fekk læra folkedans, og læra å læra vekk folkedans av Kari Margrete. Ho var også sær viktig i opprettinga og gjennomføringa av prøveordninga med *Bachelorgrad i utøvande tradisjonsdans* (2009-2012) – eit samarbeid mellom OBA, Sff og NTNU.

På 2000-talet vart Kari Margrete ein viktig del av OBA. Som leiar for *Osafestivalen* utvikla ho festivalen til å bli ein viktig festival både lokalt, regionalt og nasjonalt. Heile tida heldt Kari Margrete tett kontakt med folkedansrørsla som instruktør lokalt der ho budde, på landsdekkande kurs, og som dommar på kappleik. Fleire lag og organisasjonar har gjort henne til heidersmedlem. Heile folkemusikk- og folkedansmiljøet fekk også gleder av kompetansen hennar gjennom arbeidet ho gjorde for Rådet for folkemusikk og folkedans i to periodar frå 2004 til 2012.

Kari Margrete sette varige spor etter seg, og ho var med på å utvikla arbeidsplassane sine ved Sff og OBA, så vel som i folkedansmiljøet lokalt, regionalt og nasjonalt. Det vart difor sjølvsagt for henne å også involvera seg i Setesdalsmiljøet kor ho budde dei siste 20 åra. Ho vart ein pionér då ho samla miljøet i Setesdal om å listeføre musikk-, song- og dansetradisjonane deira på UNESCO si representative liste over immateriell kulturarv. Ho såg at det å løfte tradisjonane opp på ein internasjonal arena ville gjere at ein fekk større merksemd om tradisjonane heime, samtidig som innskrivinga innebar ei felles forplikting mellom aktørane om å vidareføre spel på hardingfele og munnharpe, gangardans, stev og stevjing i Setesdal.

Prioritert arbeid

Gjennom hele året har det foregått forskning og utviklingsarbeid innen musikk, dans, feltarbeid og samlingsforvaltning ved senteret. «Bygda dansar» sin første folkedansfilm, *Kalde mønster* er produsert og vist for mange. Et utviklingsarbeid med *sørfjordspringar* er startet opp, og dette skal styrke «Bygda dansar» i Hordaland. Sffs ansatte har også vært delaktige i utarbeidelsen av flere større søknader til Norges forskningsråd og til ordningen Kreativt Europa¹.

Senteret har jobbet med tre store prosjekter innenfor målsettingen : «Bygda dansar», «Museene danser» og «Arkivformidler Trøndelag». Digitaliseringsarbeid av arkivmateriale og prosjektene har også vært et stort arbeid for senteret. Tildelinger fra støtteordningene har fortsatt på samme nivå som tidligere.

Fagansatte har fortsatt sin metodiske tilnærming i undervisningen av tradisjonsdans og utviklet sceniske produksjoner basert på tradisjonsdansens og -musikkens premisser. Det har blitt utført dansefaglige analyser av undervisningen til «Bygda dansar»-prosjektene. Prosjektet «Museene danser» har åpnet sin nordiske utstilling i Stockholm. Sff har jobbet videre med å digitalisere ulike analoge medier av dårlig kvalitet – noe som vanskeliggjør en digitaliseringsprosess.

Betydelig innsats er også lagt ned for å rette søkelys på felles utfordringer for hele fagfeltet. Størst har engasjementet vært på sakene knyttet til å utforme den statlige strategien som skal gjelde for folkemusikk og folkedans, etableringen av bachelor-utdanningen for utøvende folkedans og *me too* i folkemusikk- og folkedansmiljøet.

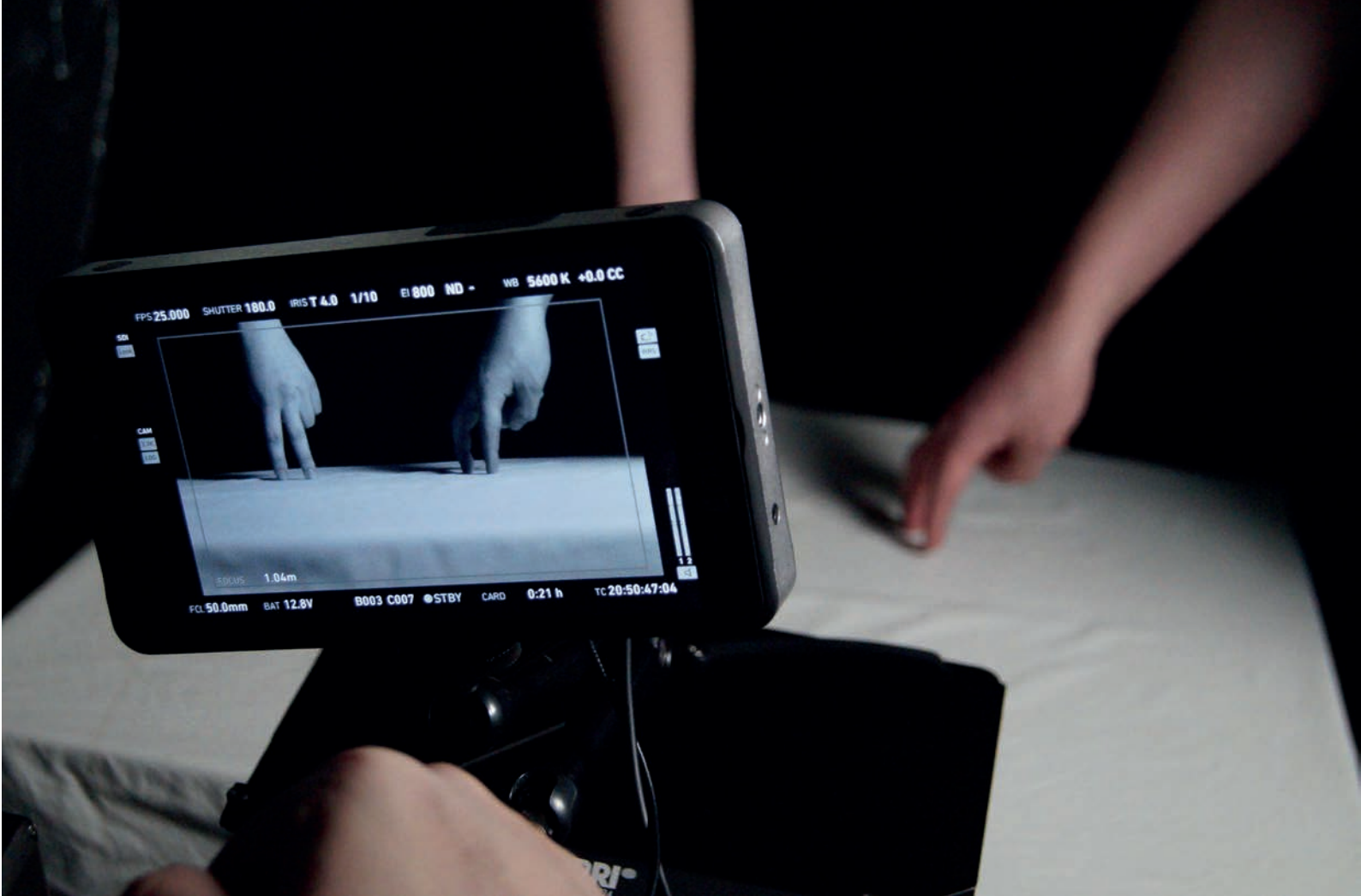
¹ <http://www.kreativteuropa.no/>

Ny strategi for senteret

I 2020 ble det vedtatt en ny strategi frem mot 2025. Vår nye visjon er at Sff skal være et ledende kompetansesenter for folkemusikk og folkedans. Strategien går ut på å tydeliggjøre Sffs koordinerende rolle i feltet, styrke faglig kompetanse og videreutvikle vår kommunikasjons- og bærekraftstankegang. Strategien innehar også et eget avsnitt med målsettinger for arbeidsmiljø.

Ny direktør

Det ble i 2020 ansatt ny direktør ved senteret. Den 1. februar tiltrådte Ellen Krageberg. Hun har tidligere erfaring fra organisasjonsarbeid, ledelse og næringsutvikling og tiltrådte stillingen som direktør i Sff med en ny master i kulturarv og kulturminneforvaltning. Hun kommer fra posisjonen som leder i Norges Bygdekvinnelag, som blant annet arbeider for å fremme vår immaterielle matkulturarv.

Over: fra filminspilling av *Kalde mønster*

Under: to LPplater fra Helge H. Grandes samling

Foto: Sff

Til venstre: Elfi Sverdrup synger Erotiske folkeviser på *Åpen scene for erotiske folkeviser*, arrangert i samarbeid med TrondheimFOLK.

Til høyre: filminspilling av *Kalde mønster*

Foto: Sff

Senterets ansatte i 2020

Administrativt

Ellen Krageberg
Sonia Stensen
Truls Sørensen

Fagansatte

Tone E. Myrvold
Sjur Viken
Sigurd J. Heide
Siri Mæland
Ivar Mogstad
Ranveig Aas
Marit Vestrum
Celina Gallo (research internship)

Bygda dansar

Sigurd Johan Heide
Torill Steinjord
Ulf-Arne Johannessen
Magni Rosvold
Inga Myhr
Stine Trondsdatter

Immateriell kulturarv

Sff er akkreditert rådgivende organisasjon for UNESCO. Vårt arbeid for å ivareta og fremme folkemusikken og folkedansen ligger til grunn for akkrediteringen. UNESCOs konvensjonstekst står sentralt i samtlige av våre arbeidsoppgaver, aktiviteter og prosjekter. Både forsknings- og utviklingsarbeid, formidling og samlingsforvaltning er arbeidsoppgaver vi prioriterer. Akkrediteringen forutsetter at vi har en aktiv rolle som forvalter og ivaretaker.

I 2020 har vi holdt oss oppdatert på konvensjonen og konvensjonsarbeid internasjonalt og nasjonalt gjennom å delta på UNESCO fifteenth Session of the Intergovernmental Committee for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage (15.COM), gjennom aktivitet i ICH NGO Forum og det norske instruktør- og NGO-nettverket i Norge. Vi har også bidratt med rådgivende virksomhet tilknyttet immateriell kulturarv til stat/Kulturrådet.

Større prosjekter

Norsk senter for folkemusikk og folkedans driver tre store, tverrfaglige prosjekter: «Bygda dansar», «Museene danser» og «Arkivformidler Trøndelag». Disse tre prosjektene har alle et hovedfokus på

formidling, men kombinerer både arkivarbeid, forskning, nybrottsarbeid, forvaltning, samordning med feltet og krever en innsats fra alle ansatte på Sff.

Bygda dansar

I snart 20 år har Sff utviklet og gjennomført folkedanseprosjektet «Bygda dansar» i elleve ulike fylker, «Bygda dansar»-Hordaland, som snart er midtveis, kommer i tillegg. «Bygda dansar» følger UNSECO-konvensjonen om immateriell kulturarv sin intensjon om synliggjøring, kompetansestyrking og videreføring av folkedans- og folkemusikktradisjonene gjennom ikke-formell opplæring av ungdom.

Hei,

Vi savner dere, og vi savner å danse. Både Festspillene i Nord-Norge (FINN) og Kalottspel har avlyst sine festivaler i 2020. Dansefilmen vår skulle hatt premiere på FINN, og vises på Kalottspel, men slik blir det ikke. Men film blir det.

Vi redigerer nå, og skal ha filmen klar i juni engang. Det blir rundt 40 minutt med god dans og spektakulære bilder.

Vi skal forske videre på hvor og hvordan vi skal ha premiere. Mer informasjon kommer når vi vet mer. I mellomtiden håper vi alle har det bra, og danser litt hjemme på stuegolvet eller ute i det fri.

Allt godt,
Sigurd, Torill og Stine

En av mange avlysningsmeldinger vi har måttet sende ut i 2020.

Å MØTES I DANS, ELLER IKKE

2020 har blitt et år hvor valget om å danse sammen har vært vanskelig. Koronapandemien har rammet en hel verden, og den har rammet enkeltindivider svært forskjellig. Fortsatt lever vi med råd og påbud som følge av pandemien som kan være ulike fra sted til sted. I tillegg skifter rådene og påbudene fort. Det samme gjør smitteverntiltakene: Den ene dagen kan kulturbransjen få beskjed om å *ikke* avlyse, hvorpå dagen etter så kommer det en anbefaling til befolkningen om å holde seg hjemme.

[...]

Noe av det vanskeligste med tingenes tilstand (foruten frykten for å bli smittet eller å smitte) er knyttet til markedsføring av våre aktiviteter. Tør vi å markedsføre nå som situasjonen er kritisk for aktivitet tre uker frem i tid – situasjonen kan jo være en annen da? Vi har sett før at kritiske perioder har gått over til mer normale perioder, og da er det bra at potensielle deltakere har satt av datoen til arrangementet. Vi vet jo med oss selv at vi vil avlyse hvis lokalet eller nasjonale myndigheter sier vi må avlyse eller fraråder sterkt å arrangere når dagen kommer. Verdt å nevne er det kanskje også at vi må forholde oss til ulike «forbehold om at nasjonale og lokale forhold tilsier at vi kan arrangere», likevel kjenner vi på frykten for å virke «ute av takt».

Mange av oss som driver med kunst-, sport- eller kulturaktiviteter vet at nettopp det å få drive med det som gir hverdagen mening, gir oss et pusterom fra alvoret som skole og/eller familie kan representere, eller mistrivsel et av stedene, eller begge. Skole- og familiesituasjoner er noe barn og ungdom ikke kommer unna på godt og vondt, og derfor blir

møteplasser og fritidsaktiviteter utenfor skole og familien så viktig. Kunst- og kulturaktivitet lar oss få kjenne på mestring, felleskap, samhold, et sted å høre til – forutsatt at aktiviteten er ledet av trygge voksne som legger til rette for at en trygg kultur bygges. «Bygda dansar» er et organisert tilbud hovedsakelig for folk under 20 år, en aldersgruppe som nasjonale og lokale myndigheter har – så langt – vernet aktiviteten til. Likevel tenker vi oss om flere ganger fordi det å samle «Bygda dansar»-ungdom samtidig innebærer å samle folk fra ulike steder.

Det er mange som – av ulike grunner – er sårbare under koronapandemien. Og det er mange spørsmål knyttet til hva som er best å gjøre når noen kan rammes negativt – uansett hvilket valg vi tar. Om vi gjør det ene eller det andre, kan noen tape på det. Valget om å arrangere en aktivitet eller ikke, hadde vært mye enklere å ta dersom pandemien hadde en sluttdato og vi kjente til den. Slik er det imidlertid ikke akkurat nå så vi prøver oss forsiktig fram.

Vi håper og tror at 2021 etter hvert kan bli et år der vi kan danse med hverandre igjen, et år der vi igjen kan se mennesker vi nesten ikke har snakket med og igjen kan jobbe med smilende, spente ansikter som fryder seg over å få leke sammen i rytme og glede. Vi gleder oss til å danse igjen!¹

1 <https://www.bygdadansar.no/nyheter-2/2020/11/20/-mtes-i-dans-eller-ikke-m4hlf>

Arktisk takt – Bygda dansar Troms 2017-2020

«Bygda dansar» i Troms (BDT) hadde sitt siste halve år i 2020 og hadde premiere på sitt sluttprodukt – dansefilmen *Kalde Mønster* – den 7. august på festivalen Kalottspel i Målselv. Filmen hadde før-premiere på Harstad kino for alle involverte og gjester lørdag den 20. juni og har blitt vist følgende steder høsten 2020: Målselv (Kalottspel), Hammerfest (Dansefestival Barents), Stokmarknes (Nordland Akademi for Kunst- og vitenskap), Oslo (Riksscenen), Voss (Osafestivalen) og i Harstad (Arctic Moving Film Festival + ønskereprise helgen etter). Til sammen har *Kalde Mønster* blitt vist elleve ganger på kino i 2020, og det er flere bestillinger for 2021.

Kalde Mønster er en ca. 40 minutter lang episodisk novellefilm der samspillet mellom ungdommene i filmen står sentralt – både som medmennesker og dansere. Nærhet, rytmikk og kraften i dansen er sentrale elementer. Handlingen understrekes av sitater fra eldre

kilder og fra intervjuer om dans fra Troms og områdene rundt. Sitatene som har blitt brukt i filmen, er delvis hentet fra arkivet til Sff og ble lest inn av to av ungdommene som var med på prosjektet.

I filmen brukes dansene fingerpolka fra Tamokdalen, polsdans fra Stangnes, Sjurtrørar fra Senja, ril fra Nordkjosbotn, senjapols og «Kjerringa med staven» fra Senja, og pariser og langedans med inspirasjon fra Tønsvika. Danserne er ungdommer fra prosjektet «Arktisk Takt» som har fått opplæring i dansematerialet fra fylket. I tillegg er det en scene med både unger og voksne dansere fra miljøet i Troms og Nordland. Regi og koreografi er ved Sigurd Johan Heide, og Torill Steinjord er dansefaglig ansvarlig. Hele filmen ble laget på FilmCamp i Målselv, og Eirik Heim filmet. Musikken er ved Mariann Torset, Julie Alapnes, Kristian S. Olstad og Benjamin Mørk og hans *resignasjoner*. Musikken er utgitt og tilgjengelig digitalt.

Kalde mønster

Koreograf : Sigurd Johan Heide
Dansefaglig ansvarlig :Torill Steinjord
Musikkfaglig produsent: Sjur Viken
Tekniker musikk: Kristian Olstad
Filmfotograf: Eirik Heim
Spesialeffekter: Dan Heggelund
Tekstbearbeiding: Sigurd Johan Heide
Klipper: Marte Aasen
Produsent: Stine Trondsdatter
Produsent - Kjersti Melkiorson/Bitz and Blitz Event and production
Kostymer på Sjurtrørar: Marita Solhjell Ølander og Mathilde Øverland
Musikk: Julie Alapnes, Kristian Olstad, Mariann Torset og Benjamin Mørk - *Resignasjoner V-VIII*
Voice over – Hedda Nielsen og Oskar Helgesen

Dansere:

Oskar Helgesen	Eva-Charlotte Røsnes
Hedda Nielsen	Nora Maria LeTexier
Aslak Randers-	Ruben Moen
Perhrsson	Berit Bugjerde
Embla Irenesdatter	Dina Bruun
Peder Foshaug	Unge og eldre
Alva Sletten	dansere fra Troms
	Ungdomsfylking

«Kalde mønster er noe så sjeldent som en dansefilm. En film om dansen i nord, om dansen i små samfunn og om dansens kraft. Vakkert og gripende, og akkompagnert av svært vakker musikk.»

Anki Gerhardsen, avisa Nordlys, 2020

Kalde Mønster har blitt lagt merke til, og har fått god omtale i Lira, Harstad Tidende, Nordlys, Bladet Vesterålen, Iharstad, Nye Troms, Troms Folkeblad, Ballade og Bladet Folkemusikk. Filmen ble støttet økonomisk av FilmCamp og Troms Ungdomsfylking.

«Arktisk Takt» hadde i 2020 totalt to helgesamlinger med filminnspilling på FilmCamp i Målselv. Ellers har koronarestriksjoner og nedstengning ført til at alt annet har blitt avlyst. Dette gjelder Fagseminar for miljøet i Troms i mars og Troms Ungdomsfylking sitt stevne i Harstad i juni. I tillegg ble Kalottspel svært redusert. Dette gjorde også at videreføring av valgfag folkedans på Harstad folkehøgskole er satt på vent. Sigurd Heide var med på to regissørsamtaler om *Kalde Mønster* på Stokmarknes og i Harstad.

Flere av danseformene som ble presentert gjennom prosjektet, har blitt revitalisert. Mange av formene har knapt blitt danset de siste årene. Ny metodikk har blitt utviklet for å formidle

de enkelte lokale dansene til ulike målgrupper. Formidlingen har bl.a. blitt gjort gjennom skolebesøk og lokale øvinger og helgesamlinger der mer erfarne dansere har stilt opp for å lære bort glemte former.

Det har vært viktig for «Arktisk Takt» å benytte seg av den musikk- og dansefaglige kompetansen som allerede eksisterer sterkt i Troms – særlig gjelder dette for de to fagseminarene som har vært holdt i samarbeid med Folkemusikk Nord. Det har vært et godt samarbeid mellom senteret, lokal søker, innleide instruktører og musikere om praktisk gjennomføring av arrangementene gjennom hele prosjektet.

Lokal søker for prosjektet var Folkemusikk Nord.

Til venstre: «Bygda dansar Hordaland» på *UngOsa*.

Til høyre: «Bygda dansar Hordaland» på *Snapchat*.

Foto: Sff

Bygda dansar Hordaland 2019-2022

«Bygda dansar Hordaland» startet året med å være på skoleturné hvor vi danset med i overkant av 1000 elever, hovedsakelig fra skoler i Os og på Voss. Den første helgen i februar deltok prosjektet på *Osterøyhelga* hvor deltakerne fikk danseundervisning, gå på konsert og delta på kurvfest med lokale folkemusikk- og folkedanslag. Da Norge stengte ned i mars, måtte prosjektet endre planene sine, noe som førte til ekstra dypdykk i arkivet og noen digitale fremstøt i sosiale medier.

Folkedans er en måte å være sammen på. Så, i en rekrutteringsfase – samt over tid – kan ingenting erstatte det fysiske oppmøtet. Prosjektet har gjennom året planlagt for å kunne møtes innenfor enhver tids gjeldende regler og avlyst ettersom koronapandemien har utviklet seg. I mai arrangerte «Bygda dansar» *digital fagdag* med representanter fra lokalmiljøet i Hordaland, samt FolkOrg og NU. I juni, på hytta til BUL Ervingen i Fana, møttes en liten gjeng deltakere for å danse både inne og ute med fokus på danseteknikk og danseformer som man ikke trenger å utføre sammen.

BDH startet høsten med å avlyse all aktivitet i august og september, til igjen å møtes på arrangementet *Halling i høstferien* i Bergen. Dette var tydelig etterlengtet for stemningen var høy og besøket stort (ca. 15 stk.). I oktober dro vi videre på *Osafestivalen* hvor «Bygda dansar» var del av *UngOsa*-programmet, og vi fikk se dansefilmen *Kalde mønster* – sluttproduktet til søsterprosjektet vårt «Arktisk takt - Bygda dansar Troms». I starten av november møttes fagpersonalet i «Bygda dansar» resten av kollegaene i Sff for fagdager i Trondheim. På programmet stod Sørfjord-springar, «Bygda dansar»-jubileumsaktiviteter og et inspirerende digitalt møte med tradisjonsbærer Siri Dyvik som fortalte og spilte for oss. Til slutt ble en planlagt samling i Bergen i desember utsatt til etter jul grunnet for store konsekvenser ved et eventuelt smitteutbrudd.

Lokal søker er Hordaland ungdomslag, Hordaland folkemusikklag og Hardingfela.no.

Sosial sammenkomst i Teveldalen – Larsstuggu bl.a. med spellemennene f.v. Otto Teveldal (fele), John Teveldal (gitar), Anders B. Stordal (trekkspell) og Olaf Bjørneggen (fele).
Eier av bildet: Meråker historielag

Arkivformidler Trøndelag

Høsten 2019 fikk Sff støtte fra Trøndelag fylkeskommune og Arkivverket til et prosjekt med mål om å utrede behovet for arkivformidling i Trøndelag. I mai 2020 ble Marit Vestrum ansatt i en deltidsstilling som arkivformidler med ansvar for prosjektet. Sff samarbeider tett med folkemusikk- og folkedansfeltet i Trøndelag hvor Folkemusikksamlinga i Nord-Trøndelag, Folkemusikkarkivet for Rørosområdet og Stiftinga Hilmar Alexandersen sitter i en styringsgruppe, mens Naumdøla Ungdomslag, Sør-Trøndelag Ungdomslag, Trøndelag folkemusikklag og TrondheimFOLK befinner seg i referansegruppen.

Prosjektet har i løpet av 2020 startet arbeidet med å få oversikt over arkivmaterialet fra fylket, hvor det ligger og i hvilken tilstand- og tilgjengelighetsgrad det er i. Man har videre laget en nettside og Facebook-side som synliggjør arkivmaterialet fra Trøndelag, samt eksempler på hvordan arkivmaterialet kan brukes i formidling og opplæring. Høsten 2021 ble det planlagt tre «Arkivdykk med innspillmøte» for Innherred, Fosen og Namdalen. Møtet for Innherred ble avlyst

på grunn av koronatiltak, mens møtene for Fosen og Namdal ble gjennomført digitalt. Under møtene ble det presentert arkivmateriale fra de aktuelle områdene og gjennomført en samtale med deltakerne om situasjonen for folkemusikk-, folkedans- og gammeldansstradisjoner om og hvordan den kan styrkes gjennom arkivformidling.

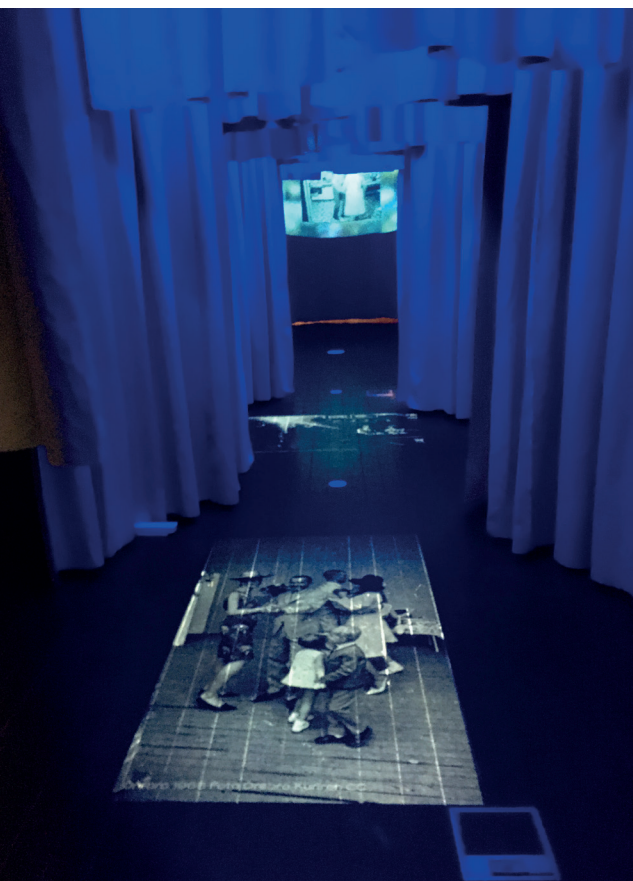
I arbeidet med å få finansiert en fast arkivformidlingsstilling for Trøndelag har prosjektleder og direktør Ellen Krageberg vært i to digitale møter med kunst- og kulturadministrasjonen i Trøndelag fylkeskommune og i ett fysisk møte med leder for hovedutvalget for kultur, May Britt Lagesen. Det ble sendt søknad til fylkeskommunen og Norsk kulturråd om støtte til fortsettelse av prosjektet med en formidlingspilot i 2021. Søknaden fra Trøndelag fylkeskommune ble innvilget.

Museene danser

«Museene danser» er prosjektet der vi formidler folkedans og samværsdans på museum, og i 2020 er to vandretstillinger i gang. Begge utstillingene har ekstern finansiering og ledes av Tone Erlien Myrvold. Prosjektet har mange samarbeidspartnere som bidrar til formidling av utstillingene, markedsføring og faglig videreutvikling av prosjektet. I 2020 har prosjektene hatt stor aktivitet til tross for nedstenging og korona og ervervet nye erfaringer knyttet til tilpasninger av utstillingene. Kort oppsummert har 2020 ført med seg et stort arbeidspress på å konstant måtte justere funksjoner og bruken

av utstillingene, og det har vært et år hvor ingenting er helt sikkert før åpningsdagen kommer.

I tillegg har året blitt brukt til å starte tanke- og evalueringsprosessen om hvordan «Museene danser» kan bli en del av senterets hovedaktivitet og sees i sammenheng med blant annet «Bygda dansar» og «Arkivformidler Trøndelag».

Til venstre og over: "Everybody dance!"
Foto: pressebilder og Lars Annersten

Til høyre: Barna i Romsdalsmuseets
Leikarring danser under åpningen av
"Dans med oss!" på Romsdalsmuseet.
Foto: Arild Erlien

Norsk vandreutstilling – Dans med oss!

Den norske vandreutstillingen var godt i gang med vandringen da koronaen kom og stengte ned. Allerede i januar 2020 var tekniker Øystein og prosjektleder Tone i Nord-Troms i gang med å monterte utstillingen på Nord-Troms museum på Storslett. Det ble en fin åpning og et flott lokale. Innholdet i denne lokale utstillingen viste at det er mange dansetradisjoner i Nord-Troms selv om det ikke finnes mange danseorganisasjoner og -klubber der i dag. Rørosmuseet var opprinnelig den neste på listen denne våren, men de valgte å utsette visningen til våren 2022 og blir heller den siste av museene på vandringslisten. Etter sommeren og med lavere smittetall åpnet utstillingen på Romsdalsmuseet i Molde med en lang liste av lokale danseklipp og «gull» fra arkivet til Sff. Det ble en flott åpning av utstillingen: Barna i Romsdalsmuseets Leikarring stilte opp, det var koronavennlige besøkstall og justeringer for bruk av installasjonene ble organisert. Romsdalsmuseet hadde også flere barn på besøk i utstillingsperioden og slik ble utstillingen også å regne som vellykket skoleformidlingsøyemed. I midten av november reiste utstillingen videre til Hardanger folkemuseum på Utne. Åpningen av denne utstillingen var 6. desember, men et ordentlig åpningsarrangement blir det først når koronarestriksjonene tillater dette.

Nordisk vandreutstilling – Everybody dance!

Det nordiske danseutstillingsprosjektet startet i mai 2019 etter en stor finansiell bevilgning fra Nordisk kulturfond og Nordisk kulturkontakt. Sammen med Sffs samarbeidspartnerne – Scenkonstmuseet i Stockholmlm og Teatermuseet i Helsinki – startet arbeidet med intens kraft høsten 2019 hvor innhold, tema og design ble bestemt. I januar 2020 begynte arbeidet optimistisk mot åpningen i Stockholm 2. april, og innholdet ble ferdigstilt i løpet av en intens januar. I februar ble det praktiske med installasjonene og selve byggingen av utstillingen gjennomført. Til tross for nedstengingen i Norge, gjennomførte de ansatte ved Scenkonstmuseet i Sverige monteringen i mars, over en periode på tre uker. På grunn av stengte landegrensener hadde ikke teknikk- og byggansvarlig Øystein Fjeldbo mulighet til å være med på denne prosessen som planlagt. Utstillingsåpningen ble utsatt gjentatte ganger på grunn av pandemien. Ikke før i månedsskiftet september/oktober fikk tekniker Øystein reist over til Stockholm og montert det siste av tekniske installasjoner, og takket være flinke og selvstendige samarbeidspartnere i Stockholm åpnet utstillingen den 17. oktober. Tre uker senere ble den stengt ned på grunn av smittesituasjonen i Stockholm, men utstillingen hadde da allerede fått 45 ulike medieomtaler både i forkant og etterkant av åpningen av nasjonale svenske medier. Dette er prosjektledelsen svært fornøyd med. Selve produksjonen av utstillingen har vært svært lærerik både museumsfaglig, konseptuelt og praktisk for prosjektledelsen, og samarbeidet med Scenkonstmuseet og Teatermuseet har vært eksemplarisk. Utstillingen har et flott design og inneholder mye dans fordelt på fem temaer: «å dele dansen», «tradisjon», «identitet og fellesskap», «fra kropp til kropp» og «dansens kraft».

Samordning

Innspill til strategi for folke- musikk og folkedans i Norge

I 2020 satt Kulturdepartementet i gang arbeidet med en statlig strategi for folkemusikk og folkedans. Ønsket er at man skal belyse problemstillinger, virkemidler og tiltak i lys av overordnede kulturpolitiske mål i kulturmeldingen: Meld. St. 8 (2018-2019) *Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida*.

Sff ønsket å gjøre en innsats for å få så mange som mulig til å engasjere seg i saken. En samordning i høringen vil gi styrke og større muligheter til påvirkning. I samarbeid med Noregs Ungdomslag og FolkOrg inviterte vi til temamøter (på nett) for å koordinere feltet. Over 160 personer deltok på et eller flere av de seks møtene som ble arrangert. Det er en svært høy deltagelse og viser et stort engasjement. Etter disse møtene ble blant annet saken behandlet på vårt representantskapsmøte. Resultatet av dette ble

et felles høringsinnspill som 43 organisasjoner signerte. Representantskapsmøtets andre del ble arrangert som et åpent innspillmøte i samarbeid med Kulturdepartementet. Mange gode muntlige innspill ble der gitt direkte til statssekretær Gunhild Berge Stang. Sff har også gitt en egen fyldig høringsuttale til departementet i saken.

Samlet sett har engasjementet vært betydelig – både internt i organisasjonen og eksternt i høsthalvåret. Prosessen har nå stoppet opp som en følge av arbeidsbelastningen i departementet på grunn av koronapandemien. Vi må regne med at forslaget til strategi vil skape stor oppmerksomhet og debatt når den blir lagt frem.

*Åpen scene for erotiske
folkeviser, arrangert
i samarbeid med
TrondheimFOLK.
Foto: Sff*

Samordning folkedansen

Folkedansmøtet

Det halvårige samordningsmøtet for folkedansen er et uformelt forum som er åpent for alle som vil jobbe for – og samarbeide om – folkedansen. Folkedansmøtet tar for seg diskusjoner om felles utfordringer, utveksling av informasjon og erfaringer og gjør rede for ulike samarbeid i aktuelle saker. Norsk senter for folkemusikk og folkedans sender innkalling og administrerer sakliste. Vertskap stiller med møterom og lunsj – møteleder og referent går på rundgang. I annerledesåret 2020 valgte Sff å ta møte- og vertskapsfunksjonen i god dialog med NU og FolkOrg. Møtene ble gjennomført digitalt den 29. april med 21 deltakere fra 13 organisasjoner og den 1. september med 18 deltakere fra 11 organisasjoner. På det første møtet var EØS-midler, korona og folkedans og nettverk og folkedansaktivitet temaer, mens statens strategi for folkemusikk og folkedans var eneste sak på møtet i september. Ved hjelp av diskusjonsgrupper og felles oppsummeringer ble det utført en kartlegging av nåtidssituasjonen for folkedansen og presentert mange gode ideer til tiltak som flere vil kunne samle seg rundt. I en så viktig sak som denne ser vi at samordningsmøtet virkelig er et møtefora som sammen kan utføre et krafttak for folkedansen ved jevnlig møtevirksomhet.

Bachelor i utøvende folkedans ved USN

Utdanningen for utøvende folkedans ved USN, Institutt for tradisjonskunst og folkemusikk, Campus Rauland, har engasjert stort gjennom året. Et samlet folkedansmiljø har i flere nettverksmøter pekt på et ønske om opprettelse av en slik utdanning. Et stort folkedansnettverk ønsker å støtte opp under etablering og finansiering; vi har kommunisert direkte med Kulturdepartementet, Familie- og kulturkomiteen og Undervisningskomiteen ved Stortinget. Vi har også gitt innspill til revidert nasjonalbudsjett i vår og nasjonalbudsjettet i høst. Studiet har i 2020 blitt akkreditert av styret ved USN – en milepæl er nådd.

Choreomundus, kull 8 holdt workshops og var festivalartister under *Rauland internasjonale vinterfestival*. Her danser Betty Nabuseko Nalubega (UG) under festkonserten. Foto: Sff

Samordning arkiv

Arkivseminar

Nettverk for norske folkemusikkarkiv sitt årlige seminar gikk av stabelen 9.-11. mars 2020 med totalt 27 deltakere. Vi startet med en workshop på Ringve musikkmuseum der vi både snakket om og fikk prøve flere dreiepositiv, under kyndig ledelse av Ola Graff. Samme kveld arrangerte vi, i samarbeid med TrondheimFOLK, en åpen scene for erotiske folkeviser. Dette arrangementet ble ledet av både Elfi Sverdrup, Ola Graff og Sigurd Johan Heide, og de hadde funnet frem mange interessante viser. Det kom også flotte bidrag fra salen. Tirsdagen og onsdagen forløp på tradisjonelt vis med flere faginnlegg, status for folkemusikkarkivene og gode diskusjoner om særlig utviklingen av et nytt fagsystem.

Arbeid med et nytt nasjonalt fagsystem for folkemusikk og folkedansarkiv

I samarbeid med Nettverk for folkemusikkarkiv har Sff og Opplandsarkivet stått i bresjen for å få fortgang i arbeidet med at staten må ta ansvar for et felles fagsystem for arkivene. Det har vært møtevirkosmhet og blitt skrevet avisinnlegg for å fremme vårt felles syn. I høst fikk vi anledning til å gi direkte innspill til embetsverket i forbindelse med den statlige strategien for folkemusikk og folkedans som skal utarbeides. Vi støtter opp under at Nasjonalbiblioteket skal få midler for å kunne påta seg denne oppgaven. De er klare til å sette i gang om en bevilgning kommer.

Arkivseminar: innlegg av Richard Gjems, Per Gudmundson og Inga Myhr og Sigrid Stubsveen.

Foto: Sff

#metoo-engasjement for folkemusikken og folkedansen

I november skrev forfatteren Agnes Ravatn en kommentar i Aftenposten at arbeidet mot seksuell trakassering ikke gjøres godt nok. Det utløste en debatt om temaet, og som følge av dette gikk over 50 personer i folkedans- og folkemusikkmiljøet sammen om å få på trykk et leserinnlegg i Aftenposten som oppfordret Norsk senter for folkemusikk og folkedans – med sin overordnede organisatoriske rolle – å sette i gang strakstiltak og en strategi på vegne av feltet.

Styret i Sff vedtok etter dette å ta initiativ til å samordne feltet med forebyggende og holdningsgjørende arbeid. Sff meldte seg også inn i «Balansekunst», et fellesprosjekt for hele kunst- og kulturfeltet som jobber

mot trakassering. De tilbyr kursing, veiledning og verktøy for å bistå kunst- og kulturvirksomheter i deres arbeid for et trygt og inkluderende arbeidsmiljø.

Den 9. desember arrangerte Sff et møte for organisasjonene i vårt representantskap med FolkOrg og Noregs Ungdomslag sammen med «Balansekunst». Arbeidene med et felles webinar om ledelsens ansvar og muligheter for forebygging og holdningsendring ble også påbegynt.

Til venstre: MC kassettsamlingen etter Arne Espelund.

Til høyre: Ola Graff, tidligere ansvarlig for Nordnorsk folkemusikksamling

Foto: Sff

Høringsvar og andre samordnende aktiviteter

Senteret har i 2020 vært med på flere fellesutspill for hele feltet. Vi har vært med på et engasjement for å ta vare på Nordnorsk folkemusikkarkiv ved Universitetet i Tromsø, vi har støttet utspill om bevaring av digital versjon av Hardingfeleverket og vi har

støttet opp under FolkOrg sitt engasjement for opprettelsen av folkemusikkens og folkedansens år.

Senteret har for øvrig også gitt høringsvar på ny museums melding.

Forsknings- og utviklingsarbeid

En viktig del av senterets arbeid er forsknings- og utviklingsarbeid. Grunnforskning på arkivmaterialet foregår kontinuerlig. Fire fagansatte er innlemmet i forskningsgruppen «Praksis, tradisjon og teknologi» ved Institutt for tradisjonskunst og folkemusikk ved Universitetet i Sørøst-Norge, Rauland, og disse har også utstrakt fag- og forskningssamarbeid med Choreomundus og dansevitenskap ved Institutt for musikk ved NTNU.

Våre to store prosjekter «Museene danser» og «Bygda dansar» driver kontinuerlig med systematisk utviklingsarbeid. Av større utviklingsprosjekter med høy aktivitet i 2020 kan vi nevne:

- ▶ Fordypning og revitalisering av springaren i Sørfjorden i Hardanger, dansen og dansemusikken. Dette er et samarbeid mellom alle faste fagansatte på Sff og prosjektansatte i «Bygda dansar» i Hordaland.
- ▶ *Tradisjonsfuturisme – Det finnes ei framtid i fortida* er prosjektnavnet til et kunstnerisk utviklingsprosjekt basert på «Bygda dansar» sitt scenearbeid basert på tradisjonsdansens premisser og estetikk, inspirert av afro-futuristisk kunstkonsept og science fiction. Prosjektet har i 2020 vært et internt prosjekt, men «Bygda dansar» har samarbeidende kunstneriske team som utgangspunkt og vil derfor videreutvikle konseptet med innleide kunstnere og utøvere fra tidligere «Bygda dansar»-fylker. Riksscenen - nasjonal scenen for folkemusikk og folkedans er samarbeidspartner gjennom Folk Sessions.
- ▶ Modeller og prototyper for danseundervisning generelt, og i skolen og DKS spesielt, basert på erfaringer fra «Museene danser» og «Bygda dansar». I 2020 utviklet vi to konsepter:
 - ▼ *Konseptet Vals!* Et konsept som både er frekt, tidløst og vennlig for 10. klassinger og som tar utgangspunkt i «en fornyet kulturarv» hvor fagfornyelsens nøkkelbegrep: relevans, refleksjon, kritisk tenkning og dybdelæring er utgangspunktet. Konseptet ble presentert under kulturtankens seminar SPOR – Arena for kulturarv den 9. september 2020 som en av seks bidrag som ble plukket ut som svært aktuelle fra en «pitche»-konkurranse. Dette konseptet er nå søkt inn i Trøndelag fylke på ungdomsskolenivå.
 - ▼ *Kalde Mønster* er basert på «Bygda dansar» i Troms' sluttforestillingsfilm med samme navn. Konseptet er søkt inn til Troms- og Finnmark fylkeskommune hvor visning av film og danseopplæring i etterkant vil inngå som en obligatorisk del. Det er søkt om innpass på ungdoms- og videregående skole nivå.

Vals!

Fra opptaktstur i Horndalen i Elverum
14. januar 1989, digitalisert i 2020.

Vi holder faglig kontakt med store internasjonale nettverk. I 2020 har dette resultert i:

- ▶ store internasjonale samarbeidsprosjekter om utvikling av fire nye spennende forsknings- og utviklingsprosjekter som vi håper å få finansiert
- ▶ Siri Mæland er votert inn som nestleder av studiegruppen i etnokoreologi – danseforskernettverket i ICTM, International Council for Traditional Music på deres symposium 21. juli
- ▶ deltakelse i programkomiteen for ICTMs studiegruppe i Sound, Movement and the Sciences som ble gjennomført nettbasert 28.-30. september
- ▶ deltakelse i Forskningsprosjektet «Menuetten i Norden: forskningsprosjekt

under Nordisk forening for folkedansforskning». I 2020 har prosjektet klargjort resultatene som vil bli publisert som e-bok i 2021.

Publiserte fagartikler

Forskning og utviklingsprosjekt gjort av senteransatte har resultert i følgende publikasjoner:

Bakka, Egil og Mæland, Siri (2020): «The Manipulation of Body Weight for Locomotion – Labanotation and the Svikt Analysis», i Pál-Kovács Dóra és Szőnyi Vivien (red.) *THE MYSTERY OF MOVEMENT Studies in Honor of János Fügedi*. – Vitenskaplig forskningsartikkel

Mæland, Siri (2020): «Musical Dancers and Dancing Musicians, Who's in Charge? Choreomusical Analysis of Pols Performances in Haltdalen, Norway», i *Choreomusicology I: Issues in Corporeality and Social Relations. The world of music (new series)*. Volume 9, issue 1. – Fagfelleurdert forskningsartikkel

Mæland, Siri (2020): «Treng lag og utøvarar bry seg med UNESCO-konvensjonen?», på nettstedet Folkemusikk.no. Publisert 05.03.2020. <https://www.folkemusikk.no/treng-lag-og-utovarar-bry-seg-med-unesco-konvensjonen/> – Ytring

Qugley Colin og Mæland, Siri (2020): «Choreomusical interactions, Hierarchical Structures, and Social Relations: A Methodological Account. *Choreomusicology I*», i *Choreomusicology I: Issues in Corporeality and Social Relations. The world of music (new series)*. Volume 9, issue 1. www.journaltheworldofmusic.com – Fagfelleurdert forskningsartikkel

Myrvold, Tone Erlien (2020): «Curating Participation in Dance in Museum an Open Air Museum's Community House Occupied by Dancers» i *The International Journal of the Inclusive Museum*. Volume 13, issue 3. www.onmuseums.com – Fagfelleurdert forskningsartikkel

Konferanse- og seminarinnlegg

Mæland, Siri (2020): «Nominations and inventorying in the Nordic countries». Innlegg som del av panelet Future folklore and UNESCO's 2003 convention for the safeguarding of ICH, sammen med Georigana Gore, Egil Bakka, Gediminas Karoblis og Chi-Fang Chao. Association of Critical heritage studies association 5th Biennial conference, London 26.08.2020-30.08.2020 – Fagfelleurdert konferanseinnlegg

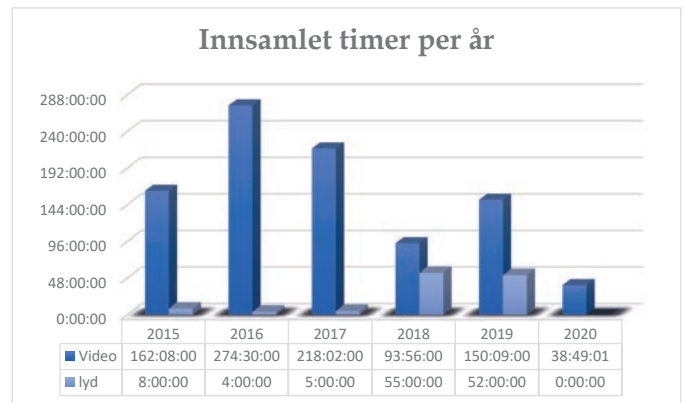
Mæland, Siri (2020): «Dansebygda Haltdalen – Knowledge-in-dancing in a Rural Community in Norway. Triangular interaction between dance, music and partnering», Vinterfestivalen, USN Rauland 13.02.2020 – Foredrag

Mæland, Siri (2020): «Norske dansetradisjonar – Godbitar frå dansearkivet ved Norsk senter for folkemusikk og folkedans», Vinterfestivalen, USN Rauland 14.02.2020 – Foredrag

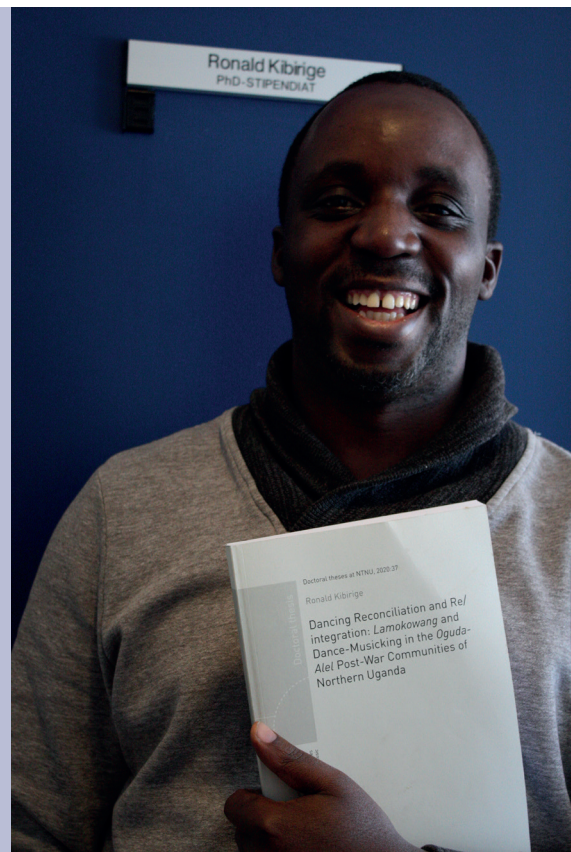
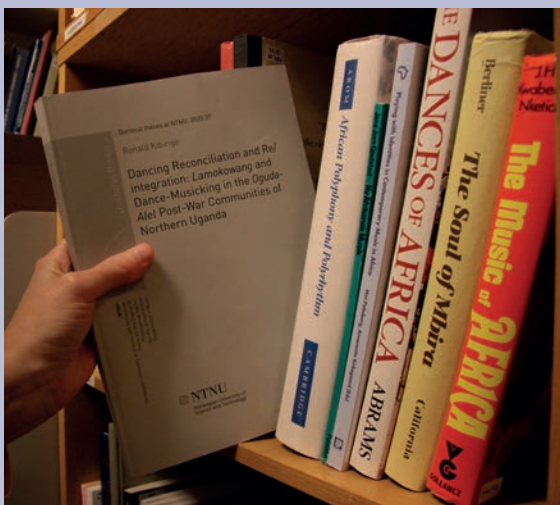

Innsamling og feltarbeid

På grunn av koronapandemien har det vært få arrangementer å dokumentere i 2020. Vi har likevel gjennomført en del aktiviteter, både i starten av året og utover høsten, og dette har blitt godt dokumentert. Vårt samarbeid med NTNU og undervisningsprogrammet Coreomundus gjorde at en del av deres aktivitet, med to undervisningsamlinger og en doktorgradsdisputas, ble dokumentert. Det årlige arkivseminaret inneholdt i 2020 en kveld med åpen scene i samarbeid med TrondheimFOLK. Hele dette seminaret ble tatt opp – det samme ble vårt representantskapsmøte. I tillegg ble det gjort eksempel-opptak av svikt-variasjon i regi av Egil Bakka og hans forskningsprosjekt.

Vi gratulerer vår gode kollega Ronald Kibirige med doktorgradsavhandlingen: *Dancing Reconciliation and Reintegration: Lamokowang and Dance-Musicking in the Oguda-Atel Post-war Communities of Northern Uganda*. 2020. ISBN 978-82-326-4432-2. NTNU (2020/37)! Siden han kom til Trondheim som Choreomundus-student i 2012 har vi hatt stor glede og nytte av hans kompetanse.
Foto: Sff

Formidling

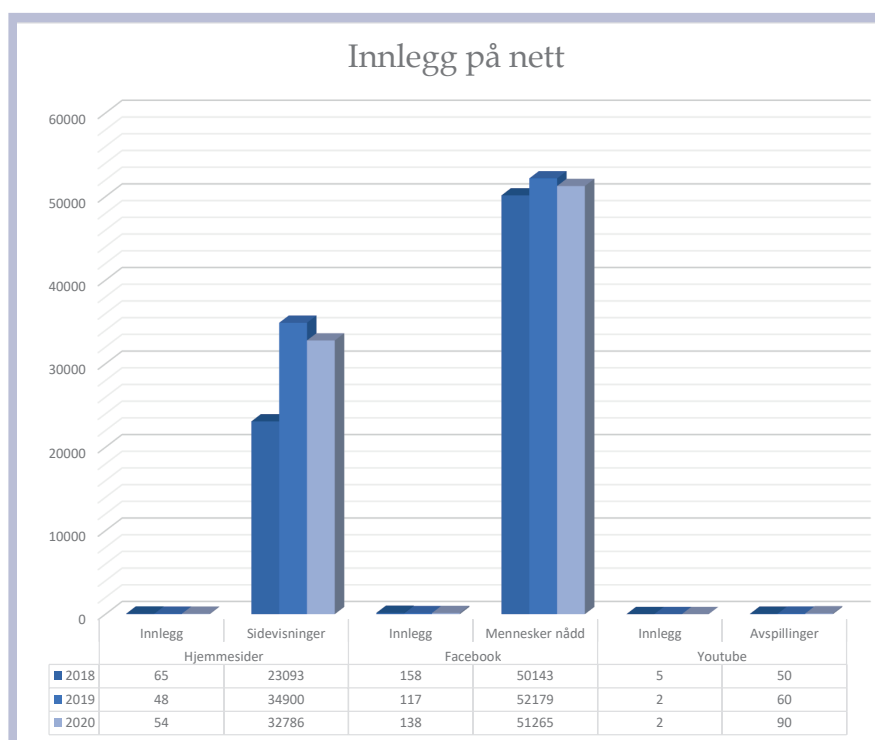
Sosiale medier/ nettsider

Norsk senter for folkemusikk og folkedans bruker nettet aktivt i formidlingsarbeidet, både gjennom sosiale medier, nyhets- og nettsaker, YouTube og tidligere folkemusikk- og folkedansporten – nå Vimeo. Våre to store prosjekter – «Bygda danser» og «Museene danser» – har egne nettsider der de publiserer nyheter i tillegg til det som blir publisert på våre nettsider.

Senteret har en egen YouTube-kanal. Der publiseres opptak som vi har rettigheter til å publisere offentlig, blant annet feltopptak, kappleikopptak og dokumentasjon fra konserter. I 2020 var det 25 785 visninger på YouTube-kanalen.

Mediedekning

Vi har hatt flere oppslag i bladet *Folkemusikk*. Sffs nye strategi og historie ble behørig diskutert og dekket i en lang reportasje. Vi har også bidratt til andre artikler i bladet om statlig strategi og prioriteringer. «Museene danser» har hatt gode oppslag om sine utstillingsåpninger i lokale aviser. «Arktisk takt» har hatt en rekke oppslag og anmeldelser om sluttforestillingen og filmproduksjonen. I Me too-saken har vi både vært på NRK innlandets distriktssendinger og Dagsnytt 18, i tillegg til en egen sak på våre nettsider.

Folkemusikk- og folkedansporten

Før juni 2020 hadde vi tilgang til vår nettside-database «folkedans- og folkemusikkporten». Opptakene i databasen brukes til forskning, formidling og opplæring. Men i høst gikk vi over til å kun bruke Vimeo som formidlingskanal av digitalisert lyd og bilde fordi leverandøren bak tjenesten ikke lenger kunne få den til å fungere. Annet arkivmateriale er tilgjengelig ved kontoret i Trondheim som vanlig.

Undervisning og formidling i universitetssektoren

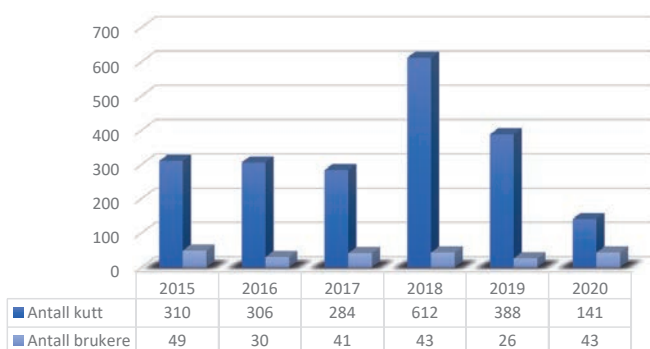
NTNU: Sff er Associated partner til masterprogrammet: Choreomundus – International master in Dance Knowledge, Practice, and Heritage, et Erasmus mundus-program (2012-2025). Vi bidrar med kompetanse i arkiv, feltarbeid og metodikk for å ivareta immateriell kulturarv. Ivar Mogstad er ansvarlig for arkiv- og feltarbeidsveiledningen til studentene og har undervist sammen med Tone Erlien, Sjur Viken og Siri Mæland, hvor sistnevnte fra 1. august 2019 til 31. juni 2020 ble lånt ut til Choreomundus (NTNU, dansevitenskap) for å undervise, veilede og sensurere i en 50% stilling. En del av forelesningene ble gjennomført i samarbeid med Nordic Master in Dance studies (NOMADS).

Sff har også et godt samarbeid med Musikkvitenskap ved NTNU. Alle studenter der får en omvisning i arkivet og får kjennskap til vår drift, slik at de senere kan benytte oss i oppgaveskriving.

USN: Vi har i 2020 inngått en samarbeidsavtale med Institutt for tradisjonskunst og folkemusikk ved Universitetet i Sørøst-Norge, Rauland, der vår kompetanse i etnokoreologi, danseanalyse og arkivformidling er viktige bidrag. Dette er og et godt arkiv-, formidlings-, studie- og forskningssamarbeid. I 2020 har vi hatt et godt arkiv-, formidlings-, studie- og forskningssamarbeid. Vi har veiledet studenter på bachelor- og masternivå i arkivstoff og arkivanalyse. Siri Mæland har vært konsulent i utarbeidelsen av de nå akkrediterte studieplanene for et nytt bachelorstudium i utøvende folkedans.

USN, NTNU og Sff: Samarbeidsavtalene muliggjorde også at Siri Mæland kunne ta med seg 9 av NTNUs dansemastergradsstudenter fra Choreomundus, kull 8 til Rauland internasjonale vinterfestival der sistnevnte var festivalartist og førstnevnte holdt foredrag og arkivdykk.

Utlån

Annar Gjelten

Fra opptaktstur 24. mars 1991, video digitalisert i 2020.

Forvaltning

Norsk senter for folkemusikk og folkedans forvalter både pengestøtte fra staten og flere ulike samlinger. Statens støtte fordeler vi blant annet ut i to støtteordninger: «Små og

raske midler» og «Prosjektmidler». Samlingene våre består av både papirarkiver (med en god del notesamlinger), film-, video- og lydsamlinger i tillegg til digitalt skapt materiale.

Støtteordningene

Norsk senter for folkemusikk og folkedans deler ut støtte til ulike prosjekter gjennom to støtteordninger: «Små og raske midler» og «Prosjektmidler». Tildelingene, som offentliggjøres på nettsidene våre, delfinansierte og stimulerte til stor aktivitet over hele landet. Det ble tildelt støtte til blant annet:

- ▶ «Prosjektmidler»: feltarbeid, faglig bearbeidelse av innsamlet materiale, publisering, utviklingsarbeid, opplæring og arbeidsstipend.
- ▶ «Små og raske midler»: kurs, andre opplæringstiltak, seminarer, feltarbeid og publisering.

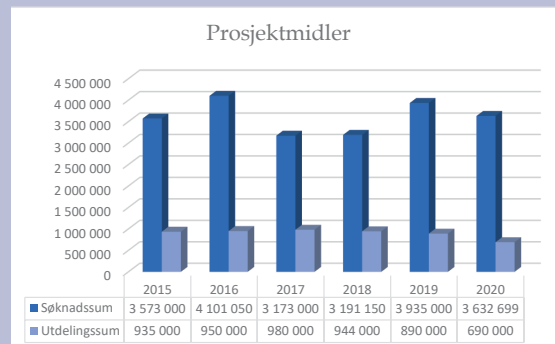
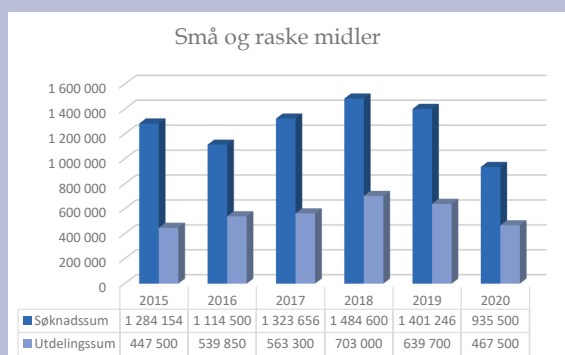
Vi har registrert stor nedgang i antall mottatte søknader, spesielt gjelder dette etter mars 2020 grunnet koronapandemien. Vi gjorde derfor en tilpassing slik at søknadene ikke skulle utebli: «Innvilget støtte kan utbetales dersom tiltaket ikke gjennomføres eller utsettes pga. covid-19, slik at alle utgifter ifm. aktiviteten blir dekket.»

Av 205 vurderte søknader, med en samlet søknadssum på ca. 4,6 millioner, ble det tildelt ca. 1,1 millioner til 103 søknader, fordelt på to kategorier:

- ▶ Støtteordningen «Små og raske midler» (tildelinger t.o.m. kr 10 000) hadde ni tildelingsrunder der senteret behandlet tildelingene.
- ▶ Støtteordningen «Prosjektmidler» ble behandlet i to tildelingsrunder. I begge rundene behandlet både Norsk senter for folkemusikk og folkedans og styret tildelingene.

Små og raske midler Det ble vurdert 101 søknader med en samlet søknadssum på kr 935 500. Det ble tildelt støtte til 66 søknader, totalt kr 467 500.

Prosjektmidler Det ble vurdert 104 søknader med en samlet søknadssum på kr 3 632 699. Det ble tildelt støtte til 37 søknader, totalt kr 690 000.

Samlingsforvaltning

Digitalisering av papir-arkiv

Norsk senter for folkemusikk og folkedans har flere deponerte samlinger med håndskrevne noter, i all hovedsak fra Trøndelag. Disse samlingene er ordnet og ble i 2020 sendt til digitalisering av Interkommunalt arkiv Trøndelag. Det samme har vi gjort med samlingen vi har etter Klara Semb. Den inneholder blant annet håndskrevne noter, manuskripter, brev og telegram.

Folkemusikksamlinga i Nord-Trøndelag

Folkemusikksamlinga i Nord-Trøndelag (FSNT) deponerte sin samling til Sff i 2018 og avsluttet i juni 2020 et digitaliseringsprosjekt hvor Marit Vestrum var prosjektleder. Sff stilte med lokaler, utstyr og arkivfaglig veiledning. Ved prosjektslutt hadde 84 samlinger blitt skannet – noe som utgjør ca. 8 200 filer. Skanningen foregikk ved Trondheim byarkiv. Digitalisering og kopiering av audiovisuelt materiale ble gjort ved SFF. Ved prosjektslutt var ca. 2000 filer digitalisert. Det fysiske materialet er grovregistrert og satt på lager. Arbeidet med registrering gjenstår.

Digitalisering av AV-materiale

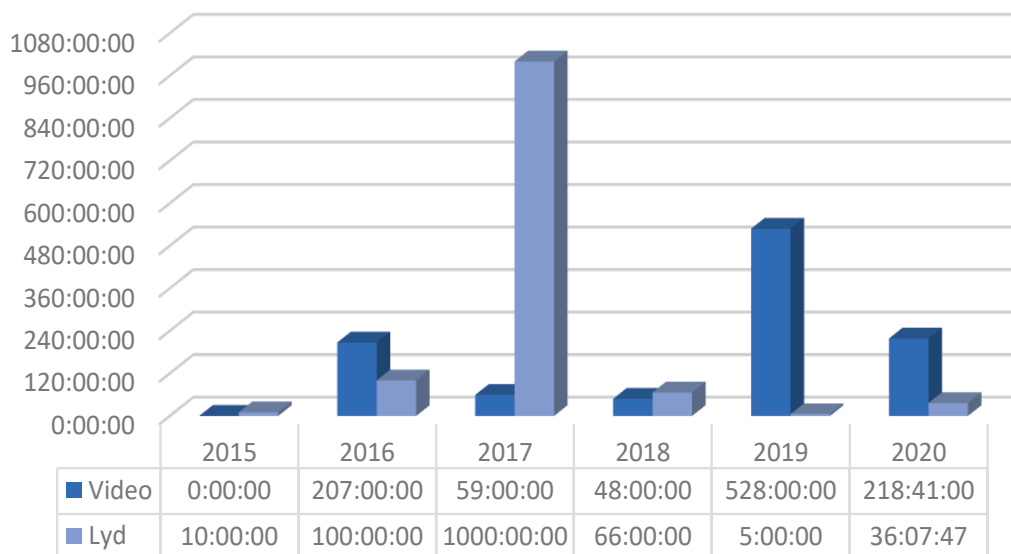
Som et ledd i bevaringsplanen for våre arkiver har Sff fortsatt digitaliseringen av det audiovisuelle arkivet i 2020. Dette er helt avgjørende for at arkivmaterialet skal overleve for fremtiden. I tillegg til en systematisk digitalisering av sårbare materialer i prioritert rekkefølge er det også digitalisert materiale på bestilling fra både interne og eksterne prosjekter. Samtidig med digitaliseringen er arbeidet med registrering og kontrollering av allerede registrert materiale i arkivsystemet videreført.

Vårt lokale harddisk-arkiv (Network access server – NAS) har blitt utvidet, og lagringen hos NTNU-IT fases ut. Et større prosjekt som gikk ut på å konvertere bevaringsfiler til komprimerte brukskopier og framtidige arkivformat – bestilt av en ekstern leverandør og påbegynt i 2018 – var ved årsskiftet nesten fullført.

Rens av videohode
inni U-matic Hi-band
avspillingsmaskinen.

Digitalisering timer per år

Det er i stor grad U-matic video som er digitalisert i 2020. Low-band-delen av samlingen er ferdig, og Hi-band-delen er begynt på. Lyd-delen som er digitalisert består stort sett av lydbånd.

Det som gjenstår å digitalisere av AV-materialet er i stor grad U-matic Hi-band, lydbånd, og MC-kassetter. Noe film bør digitaliseres på nytt.

Deponerte samlinger

Samling etter Helge H. Grande

Helge H. Grande (1925-2007) var byggmester, trekkspillmusiker og komponist. Han var solist med ulike danseorkestre i perioden 1945 til 1976, turnerte med Kåre Korneliussen og var en yndet solist i Trøndelag. Han ble flittig brukt av både rikskonsertene og NRK. Han har gitt ut flere plater med gammeldansmusikk med Helge Grandes Kvartett.

Helge Grande rakk å opparbeide seg en stor musikk-samling som bl.a. inneholder notemateriale, noe korrespondanse og lydbånd. Grandes datter Trine Skei Grande har deponert samlingen til Norsk senter for folkemusikk og folkedans. Denne vil være tilgjengelig for forskning.

Samlingene etter Arne Espelund

Arne Espelund (1929-2019) var en entusiastisk samler, pedagog og utøver av internasjonal folkedans. Av profesjon var han sivilingeniør og professor i metallurgi ved NTNU. Vi har mottatt en boksamling og en stor lyd-samling etter ham. Lydsamlingen består av 178 MC-kassetter (både utgitte og egne opptak), singler, LP-vinyl og CD-er. Samlingene er mottatt via Ringve musikkmuseum, og innholdet i samlingene består både av norsk og internasjonal folkemusikk. Samlingene vil være tilgjengelige for forskning.

Boksamlingen

Norsk senter for folkemusikk og folkedans har en boksamling tilgjengelig for dagslån på senterets leseplasser. Den består av skriftlige publikasjoner (7 282 eks.), fonogrammer (272 eks.), videomateriale (33 eks.) og tidsskrifter (85 eks.) registrert i en åpen søkbar database. Samlingen inkluderer i tillegg publikasjoner som ikke er registrert i databasen enda.

Mottakelse av samlingen etter Helge H. Grande.

Statens kunstnerstipends stipendkomité for folkekunstnere

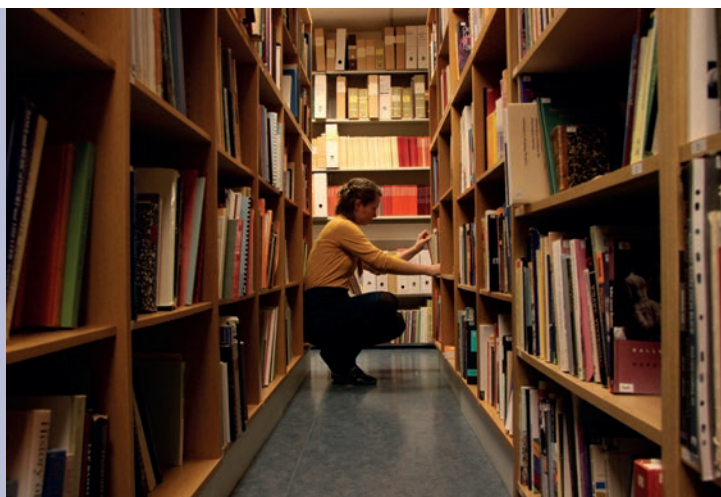
Norsk senter for folkemusikk og folkedans leverte sekretærtjenester til Statens kunstnerstipends stipendkomité for folkekunstnere ved Brita Rusten Åmot (leder), Knut Aastad Bråten, Martin Myhr og Bjørn Sverre Hol Haugen. Vara: Øyonn Groven Myhren, Margrethe Nordmoen, Helga Reidun B. Nettet og Arild Larsen. Det ble vurdert 55 søknader og innstillingskvoten var tre arbeidsstipend, to arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere og en beløpskvote på kr 204 000 for diverse stipend.

Norsk senter for folkemusikk og folkedans leverte også sekretærtjenester til Statens kunstnerstipends stipendkomité for folkekunstnere for «Midlertidig stipendordning – COVID-19» ved Brita Rusten Åmot (leder), Martin Myhr, Margrethe Nordmoen og Bjørn Sverre Hol Haugen. Vara: Øyonn Groven Myhren, Helga Reidun B. Nettet og Arild Larsen. Det ble vurdert 29 søknader og innstillingskvoten var fem engangsstipend på kr 100 000.

Medlemskap

Norsk senter for folkemusikk og folkedans er institusjonsmedlem i tolv organisasjoner:

- ▶ Arkivforbundet (tidligere LLP)
- ▶ Balansekunst
- ▶ Dans i skolen, DiS
- ▶ International Council for Traditional Music (ICTM) inkludert ICTM Study Group on Ethnochoreology og ICTM Study Group on Sound, Movement and the Sciences
- ▶ Nordic Forum for Dance Research, NOFOD
- ▶ Norsk Bibliotekforening
- ▶ Norsk Folkemusikklag, NFL
- ▶ Norsk Munnharpeforum
- ▶ Nordisk forening for folkedansforskning, NFF
- ▶ Dance Studies Association (DSA, tidligere Society of Dance History Scholars, SDHS)
- ▶ Stiftelsesforeningen
- ▶ The Hardanger Fiddle Association of America

Si det i toner

Den trønderiske trekkspillmester

kommer til

og spiller i

dag den _____ kl. _____

Helge Grande, Namsos

KÅRE KORNELIUSSEN

ALT I TREKKSPILL
fra Jularbo til klassisk
SISTE SCHLAGERE
Fra lango Sjalusi til Nordlandsnetter
Egne komposisjoner

Nasjonalmelodier
i bunad

En underholdende
kveld i ord og toner
Populære kunstnere
-- velkjente fra radio
og grammofonplater
90 utsolgte hus
i Nord-Norge siste sesong
2 timer i godt selskap

Sjømannssangeren

Hele salen gynger
når denne kaven synger

Sangerinnen
Vivian Tisell
Oslo

ET FOLKEPROGRAM

ARRANGØR:

samt ved inngangen

Årsregnskap 2020 for Norsk senter for folkemusikk og folkedans

Organisasjonsnr. 975372677

Utarbeidet av:

Soldi Regnskap AS
Autorisert regnskapsførerselskap
Falkenborgveien 9
7044 TRONDHEIM
Organisasjonsnr. 847812362

Resultatregnskap

	Note	2020	2019
DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Driftsinntekter			
Salgsinntekt			
3110 USPESIFISERTE INNTEKTER		0	48 503
Sum Salgsinntekt		0	48 503
Kulturdepartementet		13 845 000	13 485 000
Fylkeskommuner			
3930 FYLKESKOMMUNE, ROGALAND		0	75 000
3932 FYLKESKOMMUNE, TROMS		75 000	150 000
3934 FYLKESKOMMUNE HORDALAND		50 000	75 000
Sum Fylkeskommuner		125 000	300 000
Annen driftsinntekt			
3913 KULTURRÅDET DIV. TILSKUDD		103 477	0
3921 TILSKUDD ARKIVVERKET		150 000	150 000
3993 Tilskudd Nordisk Kulturfond		129 220	64 610
3994 SPAREBANKSTIFTELSEN DNB Tilskud		0	300 000
3995 Tilskudd Nordisk Kulturkontakt		300 000	195 566
Sum Annen driftsinntekt		682 697	710 176
Andre tilskudd			
3911 KULTURDEPARTEMENTET ANDRE TILSK		0	90 000
3990 DIVERSE TILSKUDD		30 000	0
Sum Andre tilskudd		30 000	90 000
Egeninntekter			
3100 SALGSINNEKTER PUBLIKASJONER		5 304	700
3120 SALG TJENESTER		37 225	37 225
3121 Salg undervisning		19 500	2 000
3130 SALG FORESTILLINGER		25 000	0
3999 DIVERSE INNTEKTER		0	9 625
Sum Egeninntekter		87 029	49 550
Sum driftsinntekter		14 769 726	14 683 229
Driftskostnader			
Varekostnad		0	12 210
Lønnskostnad	1,2,3	7 038 918	7 784 671
Avskrivning på varige driftsmidler		190 506	138 795
Støtteordningene	3	1 175 221	1 518 397
Annen driftskostnad		5 970 450	7 674 303
Sum driftskostnader		14 375 096	17 128 377
DRIFTSRESULTAT		394 630	(2 445 148)

Resultatregnskap

	Note	2020	2019
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Finansinntekter			
Annen renteinntekt		14 850	52 356
Annen finansinntekt		1 234	82
Sum finansinntekter		16 084	52 438
Finanskostnader			
Annen rentekostnad		1 694	1 548
Annen finanskostnad		22 722	11 134
Sum finanskostnader		24 416	12 683
NETTO FINANSPOSTER		(8 331)	39 755
ORDINÆRT RES. FØR SKATTEKOSTNAD		386 299	(2 405 393)
ORDINÆRT RESULTAT		386 299	(2 405 393)
ÅRSRESULTAT		386 299	(2 405 393)
OVERF. OG DISPONERINGER			
Overføringer annen egenkapital		386 299	(2 405 393)
SUM OVERF. OG DISP.		386 299	(2 405 393)

Balanse pr. 31.12.2020

	Note	31.12.2020	31.12.2019
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler			
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontorm.	4	235 138	366 281
Sum varige driftsmidler		235 138	366 281
SUM ANLEGGSMIDLER		235 138	366 281
OMLØPSMIDLER			
Fordringer			
Kundefordringer	5	(917 617)	(270 365)
Andre kortsiktige fordringer	5	452 885	220 229
Sum fordringer		(464 732)	(50 136)
Bankinnskudd, kontanter o.l.	6	5 836 876	4 613 507
SUM OMLØPSMIDLER		5 372 144	4 563 370
SUM EIENDELER		5 607 282	4 929 651

Balanse pr. 31.12.2020

	Note	31.12.2020	31.12.2019
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Stiftelseskapital		507 353	507 353
Sum innskutt egenkapital		507 353	507 353
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	7	1 390 951	1 004 652
Sum opptjent egenkapital		1 390 951	1 004 652
SUM EGENKAPITAL		1 898 304	1 512 005
GJELD			
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		869 043	497 489
Innvilgede søknader	3	1 640 900	1 558 700
Skyldig offentlige avgifter		541 255	552 392
Annen kortsiktig gjeld			
2780 PÅLØPT ARBEIDSGIVERAVGIFT		(2 187)	(15 533)
2930 Lønn		0	198 947
2940 SKYLDIG FERIEPENGER OPPARBEIDIN		659 967	565 314
2960 Påløpte kostnader		0	60 336
2998 INTERRIMSKONTO DIREKTEREMITT.		0	(0)
Sum Annen kortsiktig gjeld		657 780	809 064
SUM KORTSIKTIG GJELD		3 708 978	3 417 646
SUM GJELD		3 708 978	3 417 646
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		5 607 282	4 929 651

Sted/dato:

Ellen Krageberg
Direktør

Oddrun Samdal
Styreleder

Kjærsti Gangsø
Styremedlem

Johan Einar Bjerkem
Nestleder

Anette Figenschou
Styremedlem

Ivar Mogstad
Vara ansattevalgt

Tellef Kvitte
Styremedlem

Kjetil Bjørgan
Styremedlem

Noter 2020

Note 1 - Lønnskostnad

Stiftelsen har hatt 11,6 årsverk i regnskapsåret.

Spesifikasjon av lønnskostnader	I år	I fjor
Lønn	5 626 112	6 238 324
Arbeidsgiveravgift	827 043	921 189
Pensjonskostnader	888 950	605 373
Andre lønnsrelaterte ytelser	145 634	322 472
Totalt	7 038 918	7 784 671

Ytelser til ledende personer og revisor

Daglig leder	761 220
Styremedlemmer	308 130

Revisjonshonoraret består av:

Revisjon:	76 218
-----------	--------

Daglig leder tiltrådte 01. februar 2020.

Note 2 - Pensjon

Stiftelsen har fra august 2020 en hybridpensjon hos Storebrand som pensjonsordning til sine ansatte.

Note 3 - Støtteordningene

Bevilgninger fra Stiftelsens støtteordninger blir utgiftsført på bevilgningstidspunktet og balanseført som kortsiktig gjeld. Pr. 31.12 er innvilgede søknader balanseført med kr. 1 640 900.

Noter 2020

Note 4 - Driftsmidler

	Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontorm.
Anskaffelseskost pr. 1/1	759 247
+ Tilgang	59 364
- Avgang	0
Anskaffelseskost pr. 31/12	818 610
Akk. av/nedskr. pr 1/1	392 966
+ Ordinære avskrivninger	190 506
+ Avskr. på oppskrivning	0
- Tilbakeført avskrivning	0
+ Ekstraord nedskrivninger	0
Akk. av/nedskr. pr. 31/12	583 472
Balanseført verdi pr 31/12	235 138
Prosentats for ord.avskr	20-33

Note 5 - Kundefordringer

Omløpsmidler er vurdert til pålydende.

Note 6 - Bankinnskudd, kontanter o.l.

Skattetrekkinnskudd utgjør pr 31.12. i år kr 342 742 og utgjorde pr 31.12. i fjor kr 265 394.

Note 7 - Annen egenkapital

	Stiftelseskapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Pr 1.1.	507 353	1 004 652	1 512 005
+ tilført fra årets resultat		386 299	386 299
Pr 31.12.	507 353	1 390 951	1 898 304

